

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/45/2020
Identifikačné číslo spisu:	2117011216
Dátum vydania rozhodnutia:	16.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2117011216.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 16. marca 2022 v Bratislave, v trestnej veci obvineného T. W. a spol., pre zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, o dovolaní obvineného T. W. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/151/2018, zo 16. mája 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. W. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 6T/12/2017, zo 4. septembra 2018 bol (okrem iného aj) obvinený T. W. uznaný za vinného zo zločinu lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, na skutkovom základe, že:

ako občania Slovenskej republiky, dňa 1. marca 2013 v Českej republike po predchádzajúcej vzájomnej dohode spolu s už právoplatne odsúdenou R. S. v úmysle zabezpečiť si spoločným protiprávnym konaním marihuanu, zastavili pri ich spoločnej ceste zo Zlína do Kunovic v obci Březolupy, okres Uherské Hradiště, kedy cestovali osobným vozidlom značky Toyota Yaris, evidenčného čísla: Q. XXXR., ktoré riadila R. S., pri chodcovi C. W., ktorý sa vracal z miestneho pohostinstva "U Zámku" a bol známym R. S., ktorého mimo vozidla R. S. z dôvodu svojej predchádzajúcej osobnej znalosti oslovila a opýtala sa ho, či nemá na predaj nejakú marihuanu pre ňu a jej známych vo vozidle, pričom prejavila záujem o cca 0,5 kg marihuany, na čo jej odpovedal, že nejakú má, ale má ju schovanú u kamaráta, po čom nasadol do ich vozidla a odišiel spoločne s posádkou vozidla, ktorú tvorili D. R., T. Y., T. W. a C. F. ku kamarátovi, u ktorého C. W. následne zistil, že tento uschoval jeho marihuanu u jeho sestry R. W., bytom Q., ku ktorej sa premiestnili vozidlom, kedy mu bolo po ceste mužom z posádky povedané, že za marihuanu dostane 80 Korún českých za 1 gram, platených v eurách, na čo si C. W. u sestry vyzdvihol tri priehľadné uzatvárateľné vrecká obsahujúce sušené konope, ktoré si uschoval do svojho batohu a spoločne všetci odišli tesne pred 22.00 hodinou pred budovu obecného liehovaru Q. XXX, kde najskôr vystúpil z vozidla sám s R. S., ktorej pred prednou časťou ukázal marihuanu, následne z vozidla

vystúpili aj D. R. a T. W., ktorí o marihuanu prejavili záujem a pod zámienkou jej prehliadky si ju vzali k sebe s konštatovaním, že je jej málo, na čo C. W. reagoval, že jej nie je málo, že si ju môžu prevážiť, s čím obaja súhlasili a presunuli sa spoločne k zadnej časti vozidla, kde mala byť váha, napriek tomu, že obaja vedeli, že tam žiadna nie je, otvorili kufor, v ktorom si C. W. všimol drevené násady na sekeru, vzápätí sa oboch opýtal, kde majú peniaze, pričom v tej chvíli R. S. nastúpila do vozidla a naštartovala motor, T. W. s D. R. vytiahli z kufru každý po jednej násade o dĺžke 70 cm, držali ich za spodnú časť a ich ruky boli v hornej polovici trupu, začali C. W. vulgárne slovne napádať, povedali mu, že žiadne peniaze od nich nedostane a nech zmizne, čím u neho vyvolali dôvodnú obavu o jeho život a zdravie, T. W. pod hrozbou drevenej násady žiadal od neho peniaze, ktoré mal pri sebe, a ešte viac sa s násadou napriahol, po čom C. W. z vrečka vytiahol peňaženku, z ktorej vybral dva kusy bankoviek s nominálnou hodnotou 200 Korún českých, ktoré hodil pred seba na zem, T. W. ich zdvihol, s D. R. hodili drevené násady naspäť do kufru a spoločne celá posádka bez C. W. z miesta odišla smerom na Uherské Hradište, kde boli zastavení hliadkou Polície Českej republiky, čím svojím konaním spôsobili C. W. škodu vo výške 400 Korún českých.

Prvostupňový súd za to uložil obvinenému T. W. podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 2 a § 38 ods. 4 Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd zaradil obvineného na výkon uloženého trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Krajský súd v Trnave uznesením, sp. zn. 5To/151/2018, zo 16. mája 2019 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného T. W., ktoré podal proti uvedenému rozsudku Okresného súdu Trnava v časti, ktorá sa ho týka.

Obvinený T. W., sám ako aj prostredníctvom svojho obhajcu, napadol dovolaním uznesenie Krajského súdu v Trnave ako i jemu predchádzajúce konanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), písm. c), písm. d), písm. e), písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku.

Vo vlastnoručnom podaní (č. l. 332-333 spisu) obvinený namieta, že 23. apríla 2019 spoluobvinený D. R. zaslal súdu námietku zaujatosti, ktorú 2. mája 2019 doplnil o návrh na odňatie a prikázanie veci. V deň verejného zasadnutia 16. mája 2019 okrem toho aj on sám (obvinený T. W.) predložil senátu návrh na odňatie a prikázanie veci vyhotovený jeho zvoleným obhajcom, JUDr. Jurajom Gavalcom, ktorý sa tohto verejného zasadnutia nezúčastnil. Odvolací súd však vznesené námietky zaujatosti a návrh na odňatie a prikázanie veci ignoroval a uznesením rozhodol, že o nich nebude konať, z dôvodu namietaného procesného postupu. Obvinený zastáva názor, že v danom prípade išlo len o námietky proti procesnému postupu, keďže jedna z námietok sa týkala poškodeného C. W., ktorý na Krajskom súde v Trnave má rodinu, cez ktorú im mal vybaviť exemplárne tresty. O podanej námietke mal podľa obvineného rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 23 ods. 1 Trestného poriadku a nie krajský súd. Krajský súd v Trnave nemal vo veci meritórne rozhodnúť aj preto, že v čase konania verejného zasadnutia mal zvoleného obhajcu, ktorý nebol prítomný na tomto úkone a ktorý mal prednosť pred súdom ustanovenou obhajkyňou.

Obvinený T. W. na uvedené námietky nadviazal vo svojom ďalšom podaní (č. l. 363-366 spisu), v ktorom uviedol, že vecne a mieste príslušný konať v danej veci je sudca Okresného súdu Uherské Hradište. V kontexte generálnej námietky zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu Trnava a Krajského súdu v Trnave uviedol, že jeho trestná vec mala byť odňatá a prikázaná do Českej republiky na Okresný súd Uherské Hradište, kde by bol súdený podľa tamojšieho Trestného zákona, ktorý je preňho výhodnejší s poukazom na § 8 Trestného zákona Českej republiky. Opätovne poukázal na nezákonné rozhodovanie Krajského súdu v Trnave s tým, že vec nebola predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby ako nadriadený orgán rozhodol o odňatí a prikázaní veci a že na verejnom zasadnutí 16. mája 2019 nebol prítomný jeho zvolený obhajca. V ďalšej časti namieta, že ako svedok nebol vypočutý T. Y..

Prostredníctvom obhajcu obvinený doručil svoje dovolanie (č. l. 405-411 spisu), ktoré odôvodnil v podstate identicky, a teda namieta, že spoluobvinený D. R. v rámci odvolacieho konania zaslal Krajskému súdu v Trnave námietku zaujatosti, ktorú doplnil o návrh na odňatie a prikázanie veci. Uviedol, že 16. mája 2019, t. j. v deň verejného zasadnutia konaného za účelom rozhodnutia o podaných odvolaniach, predložil súdu svoj návrh na odňatie a prikázanie veci spísaný jeho zvoleným obhajcom,

ktorý nebol prítomný na tomto úkone. Krajský súd v Trnave však uvedené návrhy a námietky nezobral do úvahy a rozhodol, že sa o nich nebude konať, lebo neobsahujú dôležitý dôvod a vyjadrujú len nesúhlas s postupom súdu. Obdobne poukázal na osobu poškodeného C. W., ktorý má mať na Krajskom súde v Trnave rodinu, cez ktorú má vybaviť exemplárne tresty. S poukazom na tieto okolnosti mal byť senát odvolacieho súdu vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v tejto veci. Odvolací súd podľa obvineného pochybil aj v tom, keď 16. mája 2019 vykonal verejné zasadnutie, hoci na ňom nebol prítomný zvolený obhajca JUDr. Juraj Gavalec, ale len súdom ustanovená obhajkyňa obvineného. Nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia podľa obvineného zakladá skutočnosť, že mu mal byť ukladaný súhrnný trest odňatia slobody, a to vo vzťahu k predchádzajúcim odsúdeniam, pri ktorých došlo k vyhláseniu odsudzujúcich rozsudkov po spáchaní skutku 1. marca 2013. Obvinený T. W. v tejto súvislosti poukázal na trestný rozkaz Okresného súdu Trnava, sp. zn. 0T/107/2018, zo 6. mája 2018, rozsudok Okresného súdu Trnava, sp. zn. 30T/39/2011, z 28. januára 2014 a tiež rozsudok Okresného súdu Galanta, sp. zn. 29T/40/2013, z 23. septembra 2013. Pri všetkých predošlých odsúdeniach je podľa obvineného splnená podmienka na uloženie súhrnného trestu, pretože dátum spáchania skutku, za ktorý bol odsúdený v tejto veci (1. marec 2013) predchádza vyhláseniu odsudzujúcich rozhodnutí za iné jeho trestné činy.

Obhajca obvineného doplnil podané dovolanie (č. l. 412-416 spisu) o námietku, že nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia bol obvinenému uložený trest odňatia slobody mimo zákonom ustanovenú sadzbu. V tejto súvislosti poukázal na znenie § 173 ods. 1 českého Trestného zákonníka a podotkol, že tento právny predpis pri trestnom čine lúpeže neobsahuje osobitný kvalifikačný znak podmieňujúci použitie vyššej trestnej sadzby, ktorý by spočíval v spáchaní činu závažnejším spôsobom konania - so zbraňou; to znamená, že ak by bol za tento trestný čin odsúdený českým súdom, bol by mu ukladaný trest vo výmere od 2 rokov až do 10 rokov. Napadnutým rozhodnutím mu však s odkazom na uvedený kvalifikačný znak bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov - pri trestnej sadzbe 7 až 12 rokov. Obvinený v tejto súvislosti poukázal na znenie čl. 25 Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného konania ako aj na čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Po odovzdaní trestného konania do Slovenskej republiky by mu bol teda v zmysle druhej vety čl. 25 Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného konania ukladaný trest odňatia slobody limitovaný rozpätím trestnej sadzby upravenej českým Trestným zákonníkom, a teda v rozsahu 2 až 10 rokov.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Trnava k dovolaniu v podstate uviedla, že súdy na oboch stupňoch plne rešpektovali obhajobné práva obvineného. Skutok, ustálený na podklade zákonne zabezpečených a vykonaných dôkazoch, správne kvalifikovali, pričom s námietkami obvineného sa neopomenul zaoberať odvolací súd.

Okresný súd Trnava vykonal hlavné pojednávanie bez osobnej účasti obvineného T. W. v súlade so zákonom, nakoľko pre takýto postup mal doloženú žiadosť, resp. jeho súhlas.

Obvinení aj napriek správne poučeniu zároveň nenavrhli vykonanie osobných výsluchov svedkov, ktorých vykonanie obžaloba navrhovala vo forme čítania. Súdom prvého stupňa vykonané dôkazy boli (v prípravnom konaní) vykonané kontradiktórne - výsluchy realizované v Českej republike pred prevzatím veci boli vykonané za účasti českých obhajcov, pričom o všetkých tam vykonaných výsluchoch, ako aj na Slovensku po prevzatí veci, boli obaja obvinení riadne upovedomení - v Českej republike tamojšou prokurátorkou upovedomením, Pnm 219/16/2207, z 5. januára 2017. Zápisnice o týchto výsluchoch zároveň spĺňajú požiadavku v zmysle § 236 Trestného poriadku.

Krajský súd v Trnave sa vyjadril k otázke neprítomnosti zvoleného obhajcu na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní, k problematike námietky zaujatosti ako aj k žiadosti o odňatie príkázanie veci.

Prokurátorka v tejto súvislosti poznamenala, že oba súdy boli podľa § 17 ods. 3 Trestného poriadku miestne príslušné na konanie, vecná príslušnosť prvostupňového súdu bola daná podľa § 15 Trestného poriadku, pričom od nej sa odvíja aj príslušnosť súdu druhého stupňa v spojení s § 315 Trestného poriadku.

K dovolacím dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku uviedla, že Okresný súd Trnava správne vyhodnotil pomer poľahčujúcich i pritŕžujúcich okolností. Trest uložený dovolateľovi považuje za zákonný, dôvodný a primeraný. Argumentácia obvineného, že trest vo výške 11 rokov je nezákonný, lebo v Českej republike by mu bol ukladaný trest vo výmere 2 až 10 rokov, keďže tamojší Trestný zákon neobsahuje osobitný kvalifikačný znak podmieňujúci použitie vyššej

trestnej sadzby, je podľa prokurátorky nedôvodná. Ak totiž Slovenská republika prevezme trestné stíhanie svojho občana z cudziny podľa § 528 Trestného poriadku na základe medzinárodného dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach alebo na základe bilaterálnej zmluvy, resp. len na základe návrhu príslušného orgánu cudzieho štátu, potom naše orgány činné v trestnom konaní postupujú podľa slovenských právnych predpisov.

Právna kvalifikácia skutku, ktorého sa obvinený dopustil v Českej republike, sa posudzuje podľa § 4 Trestného zákona, ktorý ustanovuje, že podľa tohto zákona sa posudzuje aj trestnosť činu, ktorý mimo územia Slovenskej republiky spáchal občan Slovenskej republiky alebo cudzinec, ktorý má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt - uplatňuje sa tzv. osobná pôsobnosť Trestného zákona, resp. princíp aktívnej personality.

Prokurátorka poukázala aj na čl. 25 Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného konania, v zmysle ktorého v dožiadanom štáte budú uložené tresty, ktoré možno uložiť za trestné činy, také ako ustanovuje jeho právny poriadok, pokiaľ tento právny poriadok neustanovuje inak. Nakoľko dožiadaným štátom je Slovenská republika, pri ukladaní trestu sa použije náš Trestný zákon.

Obmedzenie, v zmysle ktorého tresty uložené v dožiadanom štáte nesmú byť prísnejšie než tie, ktoré ustanovuje právny poriadok dožadujúceho štátu (v tomto prípade Českej republiky), sa podľa prokurátorky uplatní len v tých veciach, kde je právomoc dožiadaného štátu založená výlučne na čl. 2 Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného konania. V posudzovanom prípade však právomoc vykonať trestné konanie nie je založená iba na základe žiadosti dožadujúcej strany, ale ako už bolo uvedené, aj na základe osobnej pôsobnosti Trestného zákona.

Prokurátorka v tejto súvislosti podotkla, že v Slovenskej republike môže byť vykonané trestné konanie okrem iného voči občanovi Slovenskej republiky za skutok, ktorý tento spáchal v cudzine, aj bez osobitnej žiadosti cudzieho štátu za predpokladu, že nedôjde k súbežnému vykonávaniu trestného konania.

Na posúdenie výmery trestu sa teda nevzťahujú žiadne obmedzenia, a to vrátane sadzby ustanovenej za daný trestný čin v Českej republike.

Nakoľko v preskúmanom prípade nie sú očividne splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie obvineného podľa 382 písm. c) Trestného poriadku

Po predložení veci Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky obhajca znovu doplnil dovolanie obvineného, argumentujúc naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, keďže hlavné pojednávanie bolo v tejto veci vykonané bez prítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené podmienky uvedené v § 252 ods. 3 Trestného poriadku. Nemožnosť vykonania uvedeného úkonu spočíva v tom, že trestné stíhanie sa v tomto prípade viedlo za skutok, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody vo výmere 7 až 12 rokov, a teda trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje 10 rokov. Obvinený v tejto súvislosti uviedol, že nikdy počas trestného stíhania výslovne neodmietol účast' na hlavnom pojednávaní a nikdy výslovne nepožiadala, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti. Pokiaľ ide o listinu označenú ako „Čestné vyhlásenie, žiadosť“, v ktorej sa okrem iného uvádza, že: „dávam týmto súhlas s vykonaním celého hlavného pojednávania v mojej neprítomnosti, a to aj pre prípad odročenia“, tak túto on nepísal a ani nepodpísal. Podmienka ustanovená v § 252 ods. 3 Trestného poriadku by navyše podľa obvineného bola splnená iba v tom prípade, ak by takéto vyjadrenie obžalovaného bolo vyslovené, t. j. ústne podané a následne zaprotokolované v zápisnici. List, v ktorom je takýto súhlas zachytený písomne, nie je „výslovným“ súhlasom obžalovaného v zmysle § 252 ods. 3 Trestného poriadku. Výslovný súhlas - ústne prednesený, sa vyžaduje práve preto, aby bolo jasne zdokumentované, že ide o vlastný a slobodný prejav vôle obžalovaného.

Naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku podľa obvineného zakladá aj to, že po prevzatí veci na trestné stíhanie z Českej republiky boli v prípravnom konaní po vznesení obvinenia vypočutí: svedok T. Y. 15. decembra 2016 (č. l. 42-44 spisu) a cestou právnej pomoci do Českej republiky poškodený C. W. 6. februára 2017 (č. l. 53-55 spisu), svedkyňa R. S. 6. februára 2017 (č. l. 58-61 spisu) a svedkyňa C. F. 6. februára 2017 (č. l. 62-65 spisu). Obvinený namietol, že o týchto úkonoch nebol upovedomený, nemohol sa ich zúčastniť, a tak využiť svoje právo byť ich účastný a klásť dotknutým osobám otázky. Označené výsluchy vo vzťahu k jeho osobe neboli vykonané kontradiktórnym spôsobom, a preto ich čítanie na hlavom pojednávaní 4. septembra 2018

nebolo v súlade so zákonom. Ako už bolo uvedené, nezákonnosť čítania týchto zápisníc je daná aj nesplnením podmienok na takýto postup v zmysle § 263 ods. 2 Trestného poriadku, keďže nebol daný súhlas na vykonanie hlavného pojednávania bez jeho prítomnosti.

Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trnave bol z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. e), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v § 319, § 23 ods. 1, § 31 ods. 1, § 34 ods. 1, § 40 ods. 5, § 293 ods. 9, ods. 10, § 252 ods. 3, § 213 ods. 1, § 263 ods. 2, ods. 3, § 119 ods. 2 Trestného poriadku, § 7 ods. 2, § 42 ods. 1, ods. 2, § 41 ods. 2 Trestného zákona, čl. 25 druhej vety Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného konania a § 173 ods. 1 Trestného zákonníka Českej republiky v neprospech obvineného T. W.. Aby zrušil napadnuté uznesenie ako aj ďalšie rozhodnutia na toto rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Navrhol tiež, aby ho dovolací súd podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku nevzal do väzby.

+ + +

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal splnenie procesných podmienok pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom ustanoveného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku] v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), pričom zároveň spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (ods. 1) Trestného poriadku.

Najvyšší súd podotýka, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Nakoľko dovolanie predstavuje výnimočný prielom do právoplatnosti súdneho rozhodnutia (vyjadrujúcej záujem na stabilite právnych vzťahov a právnej istote), možnosti jeho podania vrátane dovolacích dôvodov, sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. To znamená, že ak chybám vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku, nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (R 120/2012).

K namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku: „Dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd“, pod ktorý dovolací súd podradil námietku obvineného, že v danej veci mal rozhodovať v prvom stupni Okresný súd Uherské Hradiště a nie Okresný súd Trnava, uvádza dovolací súd, že naplnenie tohto dovolacieho dôvodu nebolo preukázané. Uvedeným dovolacím dôvodom možno v zásade namietat len príslušnosť, resp. nepríslušnosť súdov v

rámci Slovenskej republiky a nie súdov zahraničných. V prípade, ak obvinený namieta, že na prejednanie a rozhodnutie jeho veci by mal byť príslušný súd mimo Slovenskej republiky, ide vlastne o namietanie spôsobu prevzatia trestnej veci z iného štátu do Slovenskej republiky, pričom následná príslušnosť slovenského súdu je len jej dôsledkom a ako taká nemusí predstavovať porušenie práva. Obvinený teda vlastne nenamieta, že po prevzatí trestného stíhania z iného štátu konal a rozhodoval nepríslušný súd v zmysle procesných predpisov, ale že k odovzdaniu trestného stíhania z iného štátu a jeho prevzatíu Slovenskou republikou nemalo vôbec prísť.

Najvyšší súd preto uzatvára, že samotnú zákonnosť prevzatia trestného stíhania z iného štátu do Slovenskej republiky nemožno napádať prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pretože tento dovolací dôvod sa vzťahuje len na nesprávnu príslušnosť súdov v rámci Slovenskej republiky. Obvineným tvrdený dovolací dôvod preto nebol naplnený.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku spočíva v tom, že vo veci konal, alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Práve pod tento dovolací dôvod podradil najvyšší súd tvrdenia obvineného, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho námietkami voči členom senátu, či vo všeobecnosti voči sudcom krajského súdu, ako aj s jeho návrhom na odňatie veci Krajskému súdu v Trnave a jej prikázanie inému súdu.

Uvedený dovolací dôvod nebude reálne naplnený v prípade námietok, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejedávanej veci a ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter (napr. R 11/2009 častiach I. a II.).

Obvinený namietal, že krajský súd sa nedostatočne, resp. nesprávne vysporiadal jednak s jeho námietkami voči sudcom JUDr. Žovincovi a JUDr. Tencerovi ako i vo všeobecnosti voči sudcom krajského súdu a jednak nepredložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie jeho návrh na odňatie veci Krajskému súdu v Trnave a jej prikázanie inému krajskému súdu.

Vo vzťahu k uvedeným dovolacím námietkam musí najvyšší súd uviesť, že krajský súd postupoval správne a zákonne, keď 16. mája 2019 na hlavnom pojednávaní rozhodol v zmysle § 23 ods. 3 Trestného poriadku a § 32 ods. 6 Trestného poriadku, že z dôvodu absencie dôležitého dôvodu, resp. namietaného postupu, ako aj z dôvodu všeobecného a abstraktného charakteru námietok, konať a rozhodovať nebude. Možno pritom poukázať na odôvodnenie uznesenia krajského súdu, ktorý poskytol obvinenému dostatočnú odpoveď vo vzťahu k svojmu procesnému postupu ako aj vo vzťahu k jeho námietkam zaujatosti i návrhu na odňatie a prikázanie veci (č. I. 3 a nasl. napadnutého uznesenia).

K procesnému postupu pri rozhodovaní o návrhu na odňatie a prikázanie veci najvyšší súd poukazuje na zatiaľ nepublikované stanovisko najvyššieho súdu, sp. zn. Tpj 37/2021, podľa ktorého medzi dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 Trestného poriadku patrí aj vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu z vykonávania úkonov trestného konania. Rozhodujúcou je v tomto smere existencia niektorého z dôvodov vylúčenia podľa § 31 Trestného poriadku, ktorý musí byť daný u všetkých sudcov príslušného súdu, resp. v prípade krajského súdu u všetkých sudcov dotknutého kolégia. Preto ak sa podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti vznesenej voči konkrétnemu sudcovi, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 Trestného poriadku, nekoná, a teda takáto námietka nie je spôsobilá vyvolať konanie o vylúčení ani konkrétného (jednotlivého) sudcu, o to viac nie je potrebné konať ani o návrhu na odňatie a prikázanie veci, ktorý je založený len na takejto procesne neúčinnnej námietke zaujatosti smerujúcej voči všetkým sudcom príslušného súdu (*argumentum a minori ad maius*). Túto skutočnosť je však nevyhnutné procesne zaznamenať, aby bolo zrejmé, že takýto návrh na odňatie a prikázanie veci nezostal nepovšimnutý. Pokiaľ v takejto situácii predloží príslušný súd návrh na odňatie a prikázanie veci najbližšie spoločne nadriadenému súdu, ten mu ho bez rozhodnutia vráti.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku preto nebolo zistené. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného T. W. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k tvrdeným dovolacím námietkam obvineného, v rámci ktorých namietal porušenia svojho práva na obhajobu, možno uviesť, že tento nie všetky dovolacie námietky aj správne subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Najvyšší súd sa bude v rámci tohto dovolacieho dôvodu preto zaoberať len tými, ktoré pod neho aj reálne spadajú.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval vecne (nie však relevantne), že jeho právo na obhajobu bolo zásadne porušené tým, že

„krajský súd nemal vo veci meritórne rozhodnúť aj preto, že v čase konania verejného zasadnutia mal zvoleného obhajcu, ktorý nebol prítomný na tomto úkone a ktorý mal prednosť pred súdom ustanovenou obhajkyňou" [pozn. najvyššieho súdu, v dovolaní podradené pod dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku].

Najvyšší súd zo spisového materiálu zistil, že keďže u obvineného bol v konaní pred súdom druhého stupňa zistený dôvod povinnej obhajoby, bola mu ustanovená obhajkyňa JUDr. Lucia Gašpíriková. Táto bola o termíne verejného zasadnutia určeného na 16. mája 2019, upovedomená 18. marca 2019 (č. l. 244 spisu). Rovnako v mesiaci marec 2019 bol o termíne upovedomený aj obvinený. Obvinený si následne 26. apríla 2019 zvolil obhajcu JUDr. Juraja Gavalca. Obvinený, ani zvolený obhajca v dostatočnom predstihu nenotifikovali súdu ani ustanovenej obhajkyňi, že obvinený si zvoli obhajcu.

Toto urobili až 13. mája 2019, a to len tri dni pred termínom konania verejného zasadnutia, kedy bolo Krajskému súdu v Trnave doručené prevzatie obhajoby JUDr. Jurajom Gavalcom. Tento deň je možné považovať za reálne prevzatie obhajoby zvoleným obhajcom.

Keďže JUDr. Gavalec bol ako obhajca zvolený už po nariadení termínu verejného zasadnutia, je veľmi reálne predpokladať, že o termíne sa musel dozvedieť od obvineného. Tomu napovedá aj skutočnosť, že tri dni pred konaním verejného zasadnutia podal v mene obvineného na krajský súd návrh na odňatie a prikázanie veci. Musel teda vedieť, že na Krajskom súde v Trnave prebieha odvolacie konanie.

Odvolací súd sa dozvedel o skutočnosti, že si obvinený zvolil obhajcu, tri dni pred konaním verejného zasadnutia. Potom, zrejme v dôsledku nedostatku času, nebol zvolený obhajca o termíne verejného zasadnutia formálne upovedomený. Napriek tomu, že o termíne verejného zasadnutia sa od obvineného s najväčšou pravdepodobnosťou dozvedel, sa na verejné zasadnutie nedostavil. Najvyšší súd podotýka, že ani on, ani obvinený si predtým nesplnili svoju povinnosť riadne a včas súdu oznámiť, že obhajca bol zvolený, hoci tomu nebránili žiadne okolnosti. Krajský súd, keďže o zvolení obhajcu nemal žiadnu informáciu v dostatočnom časovom predstihu, nemal už možnosť formálne korektným spôsobom zvoleného obhajcu o termíne verejného zasadnutia informovať.

Verejného zasadnutia sa teda zúčastnila predtým súdom ustanovená obhajkyňa obvineného. Obvinený na verejnom zasadnutí túto skutočnosť nenamietal, na absenciu zvoleného obhajcu poukázala až ustanovená obhajkyňa po tom, čo sa na verejnom zasadnutí o existencii zvoleného obhajcu dozvedela.

Najvyšší súd konštatuje, že táto skutočnosť síce bola určitým obmedzením práv na obhajobu obvineného, nešlo však o porušenie jeho práva na obhajobu a už vôbec nie o porušenie zásadným spôsobom. Navyše, ak za uvedený stav nesie podstatnú časť zodpovednosti aj obvinený a jeho zvolený obhajca.

Ak sa teda na verejnom zasadnutí zúčastnila skôr ustanovená obhajkyňa, pričom do termínu verejného zasadnutia neprišlo zo strany súdu k zrušeniu jej ustanovenia, mohla zákonne vykonávať všetky svoje oprávnenia smerujúce k obhajobe obvineného, a to napriek tomu, že tento si medzitým obhajcu zvolil.

Podľa § 36 ods. 4 Trestného poriadku za včasnosť zvolenia obhajcu, ako aj za včasnosť podania žiadosti o ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 zodpovedá obvinený; pri zmene obhajcu nie je zvolenie obhajcu alebo ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 dôvodom na zmenu termínu už nariadeného úkonu trestného konania.

Podľa § 36 ods. 5 Trestného poriadku účinky zastupovania obhajcom nastávajú okamihom doručenia splnomocnenia alebo opatrenia o ustanovení obhajcu konajúcemu orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu.

Podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku ak obvinený nemá obhajcu v prípade, v ktorom ho musí mať, určí sa mu lehota na zvolenie obhajcu. Ak v tejto lehote nebude obhajca zvolený, musí mu byť obhajca bez meškania ustanovený. Obhajcu ustanoví a ustanovenie obhajcu zruší v prípravnom konaní sudca pre

prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu prostredníctvom programového prostriedku schváleného ministerstvom spravodlivosti.

Podľa § 40 ods. 5 Trestného poriadku obvinený si môže namiesto obhajcu, ktorý mu bol ustanovený, sám zvoliť obhajcu podľa § 39. Ustanovenie obhajcu zruší ten, kto obhajcu ustanovil.

V zmysle § 43 ods. 3 Trestného poriadku (oslobodenie od povinnosti obhajovania) skôr zvolený alebo ustanovený obhajca je však povinný plniť svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom.

Z uvedeného je zrejmé, že v prípade, ak dôjde k ustanoveniu obhajcu podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku, a to z akéhokoľvek dôvodu uvedeného v ustanovení § 37 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku a § 38 ods. 1 Trestného poriadku ustanovenie obhajcu nezaniká automaticky po odpadnutí dôvodov povinnej obhajoby, ale zaniká až rozhodnutím o zrušení ustanovenia podľa § 40 ods. 1 tretia veta Trestného poriadku, resp. § 40 ods. 4, ods. 5, ods. 6 Trestného poriadku, resp. § 41 ods. 2 Trestného poriadku, pretože rozhodnutie o zrušení ustanovenia obhajcu podľa vyššie uvedených ustanovení má konštitutívny a nie deklaratórny charakter. Preto platí, že ak si (napríklad) obvinený zvolí obhajcu namiesto obhajcu, ktorý mu bol pred tým ustanovený (§ 40 ods. 5 Trestného poriadku), ustanovenému obhajcovi povinnosť obhajovať obvineného nezaniká (čo zrozumiteľne dokumentuje *expresis verbis* v druhej vete ods. 5 § 40 Trestného poriadku, určená povinnosť zrušiť ustanovenie obhajcu), ale len spočíva až do rozhodnutia o zrušení ustanovenia. Ak v ďalšom konaní (napríklad) zvolený obhajca vypovie plnomocenstvo obvinenému, pôvodne ustanovenému obhajcovi sa obnoví povinnosť ďalej obhajovať obvineného. Uvedené platí rovnako i na situáciu, keď sa obvinený vzdá práva na povinnú obhajobu v zmysle § 37 ods. 4 prvá veta Trestného poriadku a následné toto vyhlásenie vezme späť podľa § 37 ods. 4 druhá veta Trestného poriadku a § 38 ods. 4 Trestného poriadku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 2Tdo 44/2015).

Pokiaľ nie je ustanovenie obhajcu opatrením sudcu zrušené, resp. ustanovený obhajca nie je od povinnosti obhajovania oslobodený, je v trestnom konaní ustanovený obhajca oprávnený obhajovať obvineného - vykonávať všetky svoje zákonné oprávnenia v situácii, keď novozvolený obhajca sa na nariadený úkon trestného konania nedostaví.

Možno zopakovať, že zodpovednosť za včasnosť zvolenia obhajcu prenáša zákon v § 36 ods. 4 Trestného poriadku na obvineného. Zároveň je potrebné v tejto súvislosti opakovane poukázať na znenie § 40 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého pri zmene obhajcu nie je zvolenie alebo ustanovenie obhajcu dôvodom na zmenu termínu už nariadeného úkonu trestného konania, čím sa má predchádzať obštrukciám. Aj podľa judikatúry ústavného súdu, ak má obhajca neúmerne množstvo povinností, musí zväžiť prevzatie obhajoby v ďalšej trestnej veci, a to najmä vzhľadom na kvalitu obhajoby, ktorú je v takomto prípade schopný poskytnúť.

Uvedené prevzal do svojej judikatúry aj najvyšší súd, keď ustálil, že za včasnú voľbu obhajcu nesie zodpovednosť samotný obžalovaný. Je vecou profesionálnej zodpovednosti obhajcu, či prevezme prípad obhajoby na poslednú chvíľu. Prípadnou zmenou v osobe obhajcu nie je súd v priebehu konania čo do režimu nijako viazaný. Zmena obhajcu preto v zásade nie je dôvodom na odvolanie už nariadených úkonov, o ktorých sú riadne upovedomení obžalovaný i jeho doterajší obhajca. V takom prípade nie je dôvod na odročenie hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia za účelom oboznámenia obhajcu s prejednávanou vecou" (R 4/2010).

V tejto súvislosti pripomína najvyšší súd i rímsko-právnu zásadu „*vigilantibus iura scripta sunt*", v zmysle ktorej „práva patria len bdelym" (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných

procesných ustanovení.

V situácii, keď obvinený i zvolený obhajca rezignujú na svoju povinnosť notifikovať v dostatočnom časovom predstihu súdu, že obvinený si obhajcu zvolil, nie je zásadným porušením práva na obhajobu obvineného, ak obhajobu vykonáva pôvodne súdom ustanovený obhajca, ktorého ustanovenie nebolo dosiaľ zrušené a ak tento ustanovený obhajca zároveň výkonom obhajoby aj naplňa všetky materiálne požiadavky práva na obhajobu, teda obhajobu vykonáva riadne a v súlade so záujmami obvineného.

Tak sa tomu stalo aj vo vzťahu k obvinenému, keď mu ustanovená obhajkyňa bola schopná poskytnúť a aj reálne poskytla potrebnú právnu pomoc na hájenie všetkých obhajobných práv.

V danom prípade teda nebolo zistené ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku možno uplatniť, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu obvinený namietal, že hlavné pojednávanie bolo vykonané v jeho neprítomnosti, hoci sa jednalo o trestný čin pri konaní, o ktorom nie je možné vykonať pojednávanie v neprítomnosti obvineného. On zároveň žiadnu žiadosť o vykonanie hlavného pojednávania vo svojej neprítomnosti nepísal a navyše, žiadosť o takýto postup nemôže byť písomná, ale musí byť ústna, nadiktovaná na pojednávaní priamo do zápisnice.

Vo vzťahu k tomuto tvrdeniu obvineného najvyšší súd uvádza, že podľa § 252 ods. 3 Trestného poriadku hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemožno konať, ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov. To neplatí, ak obžalovaný výslovne odmietol účasť na hlavnom pojednávaní, alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti.

Hoci bol obvinený stíhaný za trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou prevyšujúcou 10 rokov, bolo možné vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti, ak o takýto postup sám požiadal.

Zo spisového materiálu vyplýva, že obvinený T. W. písomne požiadal o vykonanie hlavného pojednávania vo svojej neprítomnosti a dal súhlas na takýto postup, a to aj pre prípad odročenia (č. l. 202 spisu).

Najvyšší súd nemá, rovnako ako krajský súd, žiadnu pochybnosť o tom, že uvedenú žiadosť vlastnoručne podpísal obvinený a že išlo o prejav jeho vôle. Nemožno sa stotožniť s názorom obvineného, že o vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti možno účinne požiadať len ústne a priamo na hlavnom pojednávaní so zachytením do zápisnice.

Za prejav vôle obvineného, aby bolo hlavné pojednávanie vykonané v jeho neprítomnosti, možno považovať taký výslovný písomný či ústny prejav jeho vôle, z ktorého bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že si želá, aby hlavné pojednávanie bolo vykonané bez jeho osobnej prítomnosti. Zákon žiadnym spôsobom nevylučuje, aby tento prejav vôle bol urobený písomne, resp. nevyžaduje, aby bol urobený výslovne ústne. Možno dokonca povedať, že písomný prejav vôle môže mať pre zachovanie princípu právnej istoty vyššiu preukaznú hodnotu ako ústny prejav vôle.

Nebolo preto zistené naplnenie ani tohto dovolacieho dôvodu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno uplatniť len v prípade, ak dôjde

k porušeniu zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov, v dôsledku čoho rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Pod tento dovolací dôvod subsumoval najvyšší súd námietky obvineného, že sa nezúčastnil výsluchov svedkov.

Uvedený dovolací dôvod sa vzťahuje k najdôležitejšej fáze trestného konania - k vykonávaniu dokazovania. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách. Prvou je vyhľadávanie dôkazov, druhou ich zabezpečenie, treťou ich vykonávanie a poslednou etapou dokazovania je hodnotenie dôkazov.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa týka predovšetkým tretej etapy dokazovania, t. j. vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá dokazovania (vyhľadávanie a zabezpečovanie), pretože dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou s výnimkou prípadu, keď sa použije ako dôkaz proti osobe, ktorá také donútenie alebo hrozbu donútenia použila (§ 119 ods. 4 Trestného poriadku), nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci.

Obvinený v podstate namietal, že sa nezúčastnil hlavného pojednávania, na hlavnom pojednávaní boli vykonané dôkazy, ku ktorým nemal možnosť sa vyjadriť, pričom boli prečítané výpovede poškodeného a svedkov produkované v prípravnom konaní.

K tomuto Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že v rámci vykonávania dôkazov v prípravnom konaní boli cestou právnej pomoci v Českej republike vypočutí poškodený aj viacerí svedkovia, a to na základe opatrenia prokurátora (č. I. 25 spisu). Obvinený bol o vykonaní uvedených procesných úkonov vopred riadne vyrozumieť (č. I. 68-69, II. zväzku spisu), pričom oznámenie o plánovanom výsluchu svedkov si na adrese, ktorú uviedol na doručovanie, vlastnou vinou neprevzal.

V rámci predvolania na hlavné pojednávanie (č. I. 164 spisu) bola obvinenému zasielaná aj výzva, upozornenie a poučenie podľa § 240 ods. 3, ods. 4 a ods. 5 Trestného poriadku (č. I. 165 spisu), teda bola mu daná zákonná možnosť, aby bez meškania navrhol súdu a ostatným stranám svoje prípadné návrhy na vykonanie dokazovania. To však obvinený nevyužil. Následne, ako už bolo vyššie uvedené, deklaroval obvinený svoju vôľu nezúčastniť sa hlavného pojednávania, čím rezignoval na svoje právo aktívne osobne vypočúvať svedkov a vyjadrovať sa k dôkazom.

Okresný súd preto postupoval správne, keď všetky tieto výpovede svedkov na hlavnom pojednávaní prečítal (č. I. 211 spisu). Navyše, všetky výsluchy svedkov boli vykonané v Českej republike procesne korektným spôsobom, o čom bol obvinený T. W. predtým vyrozumieť. Najvyšší súd opakuje, že obvinenému bolo vyrozumenie o vykonaní výsluchov (č. I. 69 vyšetrovacieho spisu, zväzok II.) zasielané na adresu, ktorú uviedol do zápisnice o výsluchu z 23. augusta 2016 (č. I. 34 vyšetrovacieho spisu, zväzok II.), avšak doručenie bolo vykázané ako „adresát neznámy“. K námietke obvineného, že nebol vypočutý svedok T. Y., najvyšší súd poznamenáva, že o tom bol obvinený upovedomený a taktiež neúspešným dorúčením, na ním uvedenú adresu (č. I. 48, vyšetrovacieho spisu, zväzok II.). Súd prvého stupňa preto postupoval korektne správne, ak postupom podľa § 263 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku výpovede poškodeného a svedkov prečítal.

Preto je aj táto dovolacia námietka nedôvodná.

Tvrdenie obvineného, že mu bol z dôvodu neaplikácie ustanovení českého Trestného zákonníka uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, subsumoval najvyšší súd pod dovoláciu námietku podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že výrok o treste, okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste, nemožno napadnúť prostredníctvom všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Táto dovolacia námietka je naplnená, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Obvinený v podstate namietal, že mu v Slovenskej republike s poukazom na ustanovenie článku 2 ods. 2 a článku 25 Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného stíhania (uverejneného pod č. 551/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“) nemohol byť uložený prísnejší trest než ten, ktorý mu hrozil v Českej republike. A keďže český Trestný zákonník je pre neho priaznivejší z hľadiska rozpätia trestnej sadzby, malo byť pri ukladaní trestu aplikované české trestné právo.

Obvinený vychádza z názoru, že slovenským orgánom bola priznaná právomoc na jeho trestné stíhanie výlučne na základe článku 1 ods. 1 Dohovoru.

K tomu najvyšší súd uvádza nasledovné:

Podľa článku 2 Dohovoru:

1. Na účely vykonávania tohto dohovoru bude ktorýkoľvek zmluvný štát mať právomoc viesť trestné stíhanie podľa svojho trestného práva pre ktorýkoľvek trestný čin, na ktorý sa použije právo iného zmluvného štátu.
2. Právomoc priznanú zmluvnému štátu iba na základe odseku 1 tohto článku možno využiť len na základe žiadosti iného zmluvného štátu o začatie stíhania.

Podľa článku 25 Dohovoru v dožiadanom štáte budú uložené tresty, ktoré možno uložiť za trestné činy, také, ako ustanovuje jeho právny poriadok, pokiaľ tento právny poriadok neustanovuje inak. Tam, kde je právomoc dožiadaného štátu založená výlučne na článku 2, tresty uložené v tomto štáte nesmú byť prísnejšie než tie, ktoré ustanovuje právny poriadok dožadujúceho štátu.

Obvinený vychádzal z názoru, že právomoc slovenských orgánov na jeho trestné stíhanie bola založená výlučne na znení článku 1 ods. 1 Dohovoru. V takom prípade by sa skutočne uplatnilo znenie ustanovenia článku 25, druhej vety Dohovoru a obvinenému by nemohol byť uložený prísnejší trest, ako mu mohol byť uložený v Českej republike.

V danej veci však tomu tak nie je. Najvyšší súd upriamuje pozornosť na znenie § 4 Trestného zákona, upravujúceho zásadu personality, podľa ktorého podľa slovenského Trestného zákona sa posudzuje aj trestnosť činu, ktorý mimo územia Slovenskej republiky spáchal občan Slovenskej republiky alebo cudzinec, ktorý má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. Táto zásada vyjadruje suverenitu štátu a jeho právo vykonávať trestnoprávnu jurisdikciu nad vlastnými občanmi.

Keďže obvinený je štátnym občanom Slovenskej republiky a má na jej území trvalý pobyt, je právo Slovenskej republiky na jeho trestné stíhanie odvodené aj na základe § 4 Trestného zákona, a teda nie je výlučne založené na znení článku 2 ods. 1, ods. 2 Dohovoru.

Inými slovami, aj v prípade ak by česká strana nepožiadala o prevzatie trestného stíhania do Slovenskej republiky, mohol by byť obvinený ex officio stíhaný v Slovenskej republike po tom, čo by sa príslušné slovenské orgány o spáchaní trestného činu v cudzine hodnoverným spôsobom dozvedeli. Právomoc Slovenskej republiky na trestné stíhanie obvineného preto nie je založená výlučne na základe článku 1 ods. 1 Dohovoru, ale je fakultatívne založená i na § 4 Trestného zákona. Preto sa neuplatní obmedzenie ustanovené v článku 25 veta druhá Dohovoru. Práve naopak, v zmysle článku 25 ods. 1 veta prvá

Dohovoru, bolo možné obvinenému uložiť za trestný čin také tresty, ako ustanovuje právny poriadok dožiadaného štátu, teda Slovenskej republiky.

Obvinenému bol následne uložený trest v takej zákonnej výmere, ktorú právny poriadok Slovenskej republiky pripúšťa.

Ani tento dovolací dôvod tvrdený obvineným preto nebol naplnený.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže napĺňať nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že išlo o iný trestný čin, alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdnym skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), prípadne zániku trestného činu (najmä § 87 Trestného zákona), alebo pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je teda legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov.

Pod tento dovolací dôvod subsumoval najvyšší súd námietku obvineného, že mu mal byť ukladaný súhrnný trest.

Podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona ak súd odsudzuje páchateľa za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, uloží mu súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu.

V danom prípade súd rozhodoval o skutku obvineného, ktorý bol spáchaný 1. marca 2013. Prvostupňový rozsudok bol vyhlásený 4. septembra 2018. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že nemohol byť ukladaný súhrnný trest k rozsudku Okresného súdu Galanta, sp. zn. 29T/40/2013, z 23. septembra 2013, pretože obvinenému bol v danej veci uložený trest povinnej práce a vykonaním tohto trestu 23. septembra 2016 nastali účinky zahľadania odsúdenia.

Neskôr však bolo zistené, že v čase rozhodovania súdu prvého stupňa bolo v odpise z registra trestov nesprávne uvedené, že trest povinnej práce bol vykonaný. Následne bola vykonaná zmena v odpise z registra trestov v tom smere, že tento trest ešte vykonaný nebol. V čase vyhlásenia prvostupňového rozsudku okresný súd vychádzal z mylnej informácie, že odsúdenie Okresným súdom Galanta, sp. zn. 29T/40/2013, z 23. septembra 2013 bolo zahladené.

Ako zistil v dovolacom konaní najvyšší súd, uvedené odsúdenie nie je dosiaľ zahladené, pretože trest povinnej práce vykonaný nebol.

Obvinený v dovolaní správne tvrdí, že mu mal byť ukladaný súhrnný trest, a to k rozsudku Okresného súdu Galanta, sp. zn. 29T/40/2013, z 23. septembra 2013.

Najvyšší súd však zistil, že ak by bol odsúdenému ukladaný súhrnný trest, mal by mu byť tento ukladaný za použitia asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, na ktorej použitie odkazuje § 42 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými

skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. Horná hranica zvýšenej trestnej sadzby nesmie prevyšovať dvadsaťpäť rokov a pri mladistvých trestnú sadzbu uvedenú v § 117 ods. 1 alebo 3. Popri treste odňatia slobody možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak by jeho uloženie bolo odôvodnené niektorým zo súdených trestných činov.

V danom prípade by bol obvinenému ukladaný trest jednak za aktuálny trestný čin, ktorý je zločinom a jednak za trestný čin uvedený v rozsudku Okresného súdu Galanta, sp. zn. 29T/40/2013, ktorý je prečinom, pričom oba sú úmyselnými trestnými činmi.

Pri aplikácii asperačnej zásady by potom mohol byť nový trest ukladaný nie v rozpätí 7 až 12 rokov, ako bol pôvodne ukladaný, ale v novom rozpätí 7 až 16 rokov.

Takýto postup by mohol byť v neprospech obvineného. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 369 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Akceptovaniu uvedenej dovolacej námietky obvineného preto bráni ustanovenie § 369 ods. 2 Trestného poriadku, pretože jej prijatím by mohlo prísť k zmene napadnutého rozhodnutia v neprospech obvineného, pričom obvinený sa môže dovolaním domáhať len zmeny rozhodnutia vo svoj prospech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uzatvára, že v predmetnej veci nezistil naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol spôsobom, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.